

Зазначені проблеми повинні досліджуватися та вирішуватися комплексно, із залученням як науковців, так і практиків. Найкращий результат забезпечить обговорення їх з участю представників усіх сторін процесу доказування: суду, прокуратури, адвокатури, слідчих та експертів. І це дуже важливий аспект, оскільки він надасть можливість виробити єдине бачення та єдину стратегію використання сучасних експертних технологій у боротьбі зі злочинністю.

Одержано 20.10.2019

УДК 343.98

Тетяна Андріївна СТАРОВА,

*студентка Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ;*

Микола Миколайович ЄФІМОВ,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

ДО ПИТАННЯ ТИПОВИХ СЛІДЧИХ СИТУАЦІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Аналіз типових слідчих ситуацій відіграє дуже важливу роль у методиці розслідування злочину не тільки на початковому, а й на подальших етапах, сприяє розробці слідчих (розшукових) дій, висуненню слідчих версій, є важливим для порушення кримінального провадження у разі наявності достатніх доказів про справі.

Не дивлячись на різноманітність поглядів стосовно визначення поняття слідчої ситуації, найбільш доцільною ми вважаємо точку зору В. К. Лисиченка та О. В. Батюка, які визначили її як сукупність умов, що об'єктивно складаються в процесі розслідування злочинів, утворюють своєрідну обстановку на його певний момент, яка ставить перед слідчим проблему вибору відповідного напрямку подальших дій і прийняття тактичних рішень [2, с. 5].

Типові слідчі ситуації, які виникають на початкових етапах розслідування торгівлі людьми, про що наголошують окремі науковці, необхідно визначати за першим критерієм, тобто відповідно до обсягу наявних даних, за якими порушується кримінальне провадження, та відомостей про злочинця. В даному випадку доцільно виділити 3 групи слідчих ситуацій: 1) наявні ознаки торгівлі

людьми і відома особа (особи), яка її вчинила; 2) наявні ознаки торгівлі людьми, особа (особи), яка її вчинила, невідома; 3) наявні ознаки торгівлі людьми і є відомості про злочинця, але місцезнаходження останнього невідоме [1, с. 59].

Основні напрямки розслідування в даній ситуації повинні бути орієнтовані на виявлення, збір і фіксацію доказової інформації про подію злочину та особу злочинця, який переховується. У цій ситуації дії слідчого мають бути спрямовані на негайний розшук злочинця по «гарячим слідам», а також на збір даних, що характеризують особу злочинця, встановлення його зв'язків, найбільш імовірного місцезнаходження або появи, вжиття заходів для затримання злочинця та доставляння його до місця проведення розслідування [4, с. 38].

Тому початковим пунктом для пошуку та встановлення особи, яка вчинила торгівлю людьми виступають типові відомості про злочинця. До них належать: деякі установочні дані (ім'я, місце народження, місце проживання, місце роботи названі злочинцем при свідках-очевидцях або відомі з інших джерел); відомості про риси зовнішності; дані, що дозволяють зробити висновки про його факхові навички, фізичну силу, стать, вік, захоплення і вміння; відомості про речі, що належали злочинцю (одяг, транспортні засоби); сліди залишені злочинцем (сліди рук, ніг, взуття, транспортних засобів, документи, слина, кров); дані, що характеризують дії особи на стадії готування до злочину, безпосереднього вчинення торгівлі людьми і прихованню цього злочину [3, с. 248].

Як бачимо, виникає необхідність в підготовці та проведенні тактичних операцій в тих випадках, коли всебічно і повно вирішити конкретну задачу під час розслідування торгівлі людьми неможливо завдяки проведенню лише однієї слідчої (розшукової) дії. А реалізація тактичної операції завжди розпочинається з планування системи слідчих (розшукових) дій та організаційних заходів, спрямованих на розв'язання конкретного завдання розслідування.

Узагальнюючи вищевикладене, слід відзначити, що типові слідчі ситуації є дуже важливим елементом розслідування торгівлі людьми не тільки на початковому етапі, а й на подальших стадіях досудового розслідування. Саме на початку під час проведення оперативно-розшукових та інших заходів органи досудового розслідування мають змогу встановити найбільш типові слідчі версії вчинення торгівлі людьми, встановити особу злочинця, а у разі його переховування вжити необхідні оперативні заходи для його негайного пошуку, зібрати показання потерпілих та свідків.

Список бібліографічних посилань: 1. Горбунова О. Г. Законодавчі механізми вирішення проблеми торгівлі людьми в Україні. *Вісник Університету внутрішніх справ*. 2001. № 14. С. 59. 2. Лисиченко В. К., Батюк О. В. Следственная ситуация и ее значение в криминалистике и следственной практике. *Криминалистика и судебная экспертиза*. 1988. Вып. 36. С. 4–9. 3. Лавров В. П. Установление по горячим следам лица, совершившего преступление // *Криминалистика : учеб.* Волгоград : ВСШ МВД России, 1994. 560 с. 4. Салтевский М. В. Раскрытие преступления «по горячим следам». *Криминалистическая и судебная экспертиза*. 1989. Вып. 38. С. 37–42.

Одержано 18.10.2019

УДК 343.98

Руслан Леонтійович СТЕПАНЮК,

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри криміналістики
та судової експертології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

<https://orcid.org/0000-0002-8201-4013>

ДОСЛІДЖЕННЯ ДНК ЯК ГАЛУЗЬ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТЕХНІКИ: СТАНОВЛЕННЯ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

У сучасному світі застосування можливостей різних наук у вирішенні завдань з протидії злочинності набуває все більшого значення. Одним із найбільш важливих досягнень ХХ століття в даній сфері є розроблення та впровадження методів аналізу ДНК у діяльність органів правопорядку й установ судової експертизи з метою збирання, оцінки та використання орієнтуючої та доказової інформації у кримінальному судочинстві.

До цього часу у вітчизняній криміналістиці не приділялось належної уваги питанням криміналістичного дослідження ДНК, що має наслідком недостатність наукової та навчально-методичної літератури з даного напрямку. Не вироблено і єдиного підходу щодо визначення місця ДНК-аналізу в судових науках, паралельно розвиваються криміналістичний і судово-медичний аспекти цієї проблематики. Разом з цим у практичній діяльності дослідження ДНК з кожним роком відіграє все більшу роль у протидії передусім тяжким злочинам проти життя та здоров'я особи, проти статевої свободи і статевої недоторканності, проти власності та ін. В умовах військових дій на сході України, збільшення